

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

w sprawie poprawy skuteczności systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w świetle wymagań nowej normy ISO 45001

Rada Ochrony Pracy 24 października 2017 r. wysłuchała informacji na temat skuteczności systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w świetle wymagań nowej normy ISO 45001, przedstawionych przez Państwową Inspekcję Pracy, Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy oraz Polskie Centrum Akredytacji.

W informacji przedstawionej przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy podkreślono znaczenie promocji systemowego zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w kontekście realizacji międzynarodowych i europejskich strategii bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy oraz rolę normalizacji w rozwoju systemów zarządzania BHP. Przedstawiono wyniki badań wskazujące na skuteczność systemów zarządzania BHP wdrażanych zgodnie z opracowanymi dotychczas normami i kierunki ich rozwoju. W opracowywanej obecnie nowej normie międzynarodowej ISO 45001 systemy zarządzania BHP są udoskonalane przez: monitorowanie przepisów prawa w dziedzinie BHP oraz ocenę zgodności z ich wymaganiami, dostosowywanie systemu zarządzania BHP do zmieniających się procesów pracy, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb i oczekiwań pracowników i innych zainteresowanych stron, rozwój systemów z podkreśleniem roli przywództwa, a także ocenę osiągniętych wyników.

Z informacji przedstawionej przez Państwową Inspekcję Pracy wynika, że realizacja w przedsiębiorstwach podstawowych procesów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, do których należy ocena ryzyka zawodowego i badanie wypadków przy pracy, jest nadal niezadowalająca. Świadczą o tym wyniki 1628 kontroli dotyczących elementów systemowego zarządzania BHP, przeprowadzonych w latach 2014-2016 przez inspektorów PIP. Wyniki tych kontroli wskazują, że w przypadku znacznej liczby wypadków ich okoliczności i przyczyny są ustalane niewłaściwie, przy czym szczególnie niepokojące jest ogólne formułowanie zaleceń odnośnie do działań profilaktycznych oraz wskazywanie wyłącznie działań związanych z pracownikami, jak np. konieczność przeszkolenia lub poinformowania o zachowaniu ostrożności podczas pracy przy braku identyfikacji źródłowych przyczyn wypadków przy pracy. Skutkiem tych nieprawidłowości

jest brak ograniczania zagrożeń wypadkowych i powtarzanie się podobnych wypadków przy pracy.

Wyniki kontroli wskazują również, że ocena ryzyka zawodowego, stanowiąca podstawę proaktywnego podejścia do zarządzania BHP, jest często traktowana jako formalny obowiązek. W niektórych kontrolowanych przez inspektorów PIP zakładach pracy dokumentacja oceny ryzyka zawodowego ma charakter ogólny i nie odnosi się do istniejących tam stanowisk i wykonywanych prac; w wielu zakładach nie jest ona aktualizowana (w 30% kontrolowanych w 2016 r. zakładów pracy inspektorzy PIP stwierdzili brak aktualizacji oceny ryzyka zawodowego o zagrożenie, którego aktywizacja doprowadziła do wypadku). Ponadto w 32% kontrolowanych w 2016 r. zakładów przedstawiciele pracowników nie uczestniczyli w ocenie ryzyka zawodowego.

Wśród przyczyn tego stanu rzeczy inspektorzy PIP wskazują przede wszystkim na brak wiedzy osób kierujących organizacją na temat sposobów budowania sprawnego systemu zarządzania BHP, a także niezadawalające kompetencje w tym zakresie osób realizujących zadania służby BHP.

W informacji przedstawionej przez Polskie Centrum Akredytacji zwrócono uwagę na problemy związane z udzielaniem certyfikatów dla systemów zarządzania BHP przez jednostki nieposiadające akredytacji PCA i niedysponujące kadrami auditorów o odpowiednich kompetencjach. Wskazano, że ze skutecznym wdrażaniem systemów zarządzania BHP zgodnych z wymaganiami nowej normy ISO 45001 wiąże się konieczność akredytowania jednostek certyfikujących te systemy.

Po wysłuchaniu przedstawionych informacji Rada stwierdza, że w celu osiągnięcia poprawy stanu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia we współczesnych, zróżnicowanych procesach pracy niezbędne jest promowanie oraz wspieranie wdrażania i doskonalenia systemów zarządzania BHP w przedsiębiorstwach, z uwzględnieniem wymagań i wytycznych nowej normy międzynarodowej.

W szczególności Rada uznaje za konieczne:

1. Promowanie wśród pracodawców nowej normy ISO 45001 dotyczącej systemów zarządzania bhp.
2. Organizowanie szkoleń w zakresie wdrażania wymagań nowej normy dla pracodawców i pracowników służb BHP.
3. Opracowywanie i promowanie narzędzi wspierających wdrażanie procesów zarządzania o kluczowym znaczeniu dla skuteczności systemu zarządzania BHP.

4. Uwzględnienie informacji na temat certyfikacji systemu zarządzania BHP w przedsiębiorstwie w dokumentacji pokontrolnej PIP.
5. Zapewnienie odpowiednich kompetencji auditorów systemów zarządzania BHP, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji w zakresie problematyki bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ich nadzorowanie przez instytucje akredytujące jednostki certyfikujące systemy zarządzania BHP.

**Przewodniczący
Rady Ochrony Pracy**

Poseł Janusz Śniadek

Warszawa, dnia 24 stycznia 2018 r.